



Kansainvälisesti kilpailukykyinen sianlihantuotantoketju -hanke



H5A – Ensikon ensimmäinen kiima

Oikea toiminta ensikoiden ensimmäisen kiiman kanssa varmistaa, että ne saadaan siennettyä toiseen tai kolmanteen kiimaan.

1. Hyvässä ja järjestelmällisessä kiimanhallinnassa:

- Ensikoita on tasainen määrä / ryhmä
- Porsimisryhmien koko on tasainen
- Vähemmän ensikoiden ikähajontaa ensimmäisessä siennetyksessä
- Vähentää keskimääräistä ruokintapäivämäärää / tuotettu ensikko.

2. Kiimahallinta:

Ensikon on oltava 28 – 30 viikon ikäinen (6,5 – 7 kk) kun kiimahallinta aloitetaan.

Seuraavat asiat voivat helpottaa ensikon kiimaan tuloa:

- Siirto uuteen karsinaan / ympäristöön
- Yhdistäminen toisten saman ikäisten kanssa
- Karjukontakti 1 – 2 kertaa päivässä 10 – 15 minuuttia kerrallaan (karjun tulee olla vähintään 10 kk ikäinen)
- Valaistus vähintään 100 luxia 16 tuntia päivässä
- Vähintään 2,6 – 2,7 ry / päivässä ensikolle, jonka haluat kiimaan

Näillä toimenpiteillä suurin osa ensikoista tulee ensimmäiseen kiimaan 5 – 10 päivän aikana.



Samankäisiä ja kokoisia ensikoita

80 – 90 % ensikoista odotetaan tulevan toiseen kiimaan 3 viikon päästä ensimmäisestä kiimasta

Riittämätön kiimahallinta aiheuttaa kiimavaikeuksia, jolloin on vaikea saada oikea määrä 2. kiimoja. Ole tietoinen:

- Jos ensikot ovat päässeet vanhoiksi, on kiimakierto jo alkanut.
- Joka kerta, kun ensikko vanhenee viikolla, on ensikko syönyt n. 20 ry rehua
- Jos ensikko on huonossa kunnossa, se ei yleisesti tule kiimaan
- Ovatko ensikot saaneet karjukontaktia liian varhain?

Jos ensikko ei ole tullut kiimaan, voit kokeilla seuraavia positiivista stressiä aiheuttavia tekijöitä:

- Siirrä ensikot toiseen karsinaan
- Yhdistä toisten kiimattomien kanssa → valvotusti!
- Muuta ruokintamäärää
- Anna karjukontaktia useilla karjuilla



Kansainvälisesti kilpailukykyinen sianlihantuotantoketju -hanke



Ensikon ikä vaikuttaa siihen, milloin se tulee ensimmäiseen kiimaan → Ei paino / koko.

2. Kiimaherätys tulee aloittaa, kun ensikot ovat 28 – 30 viikon ikäisiä (6,5 – 7 kk). Tuolloin ensikot ovat sukukypsiä ja järjestelmällisellä kiimahallinnalla voidaan ohjata niistä n. 50 – 70 % tulemaan ensimmäiseen kiimaan. Ensikoiden kasvuaikainen ympäristö tulee olla rauhallinen ja vakaa. Lähellä ensikoiden sukukypsyyttä kiimaan johtavia toimenpiteitä tulee välttää, kuten karjukontaktia ja eläinten yhdistelyjä. Kun ensikon ikä on oikea, ensimmäiseen kiimaan tulemistä voi pyrkiä tehostamaan positiivisella stressillä:

- Ensikon siirtäminen ja yhdistäminen aiheuttaa lyhytaikaisen stressireaktion, mikä helpottaa ensikoiden kiimaan tulemistä. Yhdistä ensikot karsinaan, jossa on tilaa yhteenottoon ja piileskelyyn. Muista, että yhteenottoja tapahtuu. Lisää valvontaa yhdistämisen jälkeen, jotta tarvittaessa voit antaa kivunlievitystä ja ottaa aggressiivisen ensikon pois karsinasta.
- Karjukontakti on tärkein tekijä ensikoiden kiimaan saamisessa. Karjun aktiivisuus ja ikä, kuinka lähelle karju pääsee, sekä kuinka usein ja kuinka kauan ensikot saa karjukontaktia vaikuttavat kiimaan tulemiseen. Vasta kun karju on vähintään 10 kuukautta vanha, se alkaa erittämään karjunhajua. Karjukontaktin annon aikana tulee olla valvonta.
- Suora, fyysinen kontakti ensikon ja karjun välillä on optimaalisin tapa stimuloida ensikkoa ensimmäiseen kiimaan. Ensikon vienti karjulle tai karjun tuonti ensikoille 1 – 2 kertaa päivässä 10 – 15 minuutin ajaksi on optimaalinen tapa saada ensikot ensimmäiseen kiimaan.

Valon voimakkuus on myös edellä mainittujen asioiden kanssa tärkeä. Loisteputkien kuvut tulee puhdistaa/ vaihtaa vähintään kerran vuodessa, elokuussa. Valoaika tulee olla 16 tuntia vuorokaudessa ja vähintään 100 Luxia ensikoiden tasolla. Luonnonvalolla on saatavissa huomattavasti korkeammat Lux -määrät, kunhan ikkunat ovat puhdistettu.